

Avspänningsoffensiven genomskådas

Den nya kommunistiska taktiken, kulminerande i Genève och under veckorna efter denna konferens, är, såsom vi ofta påpekat, en metod att mjuka upp opinionen i demokratierna — om opinionen i de egna staterna behöver tyrannerna föga bekymra sig. Man talar om avspänning, om gemensamma syften, om resor, konferenser och förhandlingar, utan att på någon enda konkret punkt gå Västern till mötes. I viss utsträckning har denna avspänningsoffensiv lyckats. Västfolkens önsknings om en lugn och fredlig sammanlevnad var en utmärkt resonansbotten för de nya ryska tonerna. Det var svårt för demokratiernas statsmän och tidningar att inte spela med i gemytligheten, att genom en hård analys av rysarnas uppträdande ge sig sken av att avvisa en utsträckt hand — och många har säkert allvarligt hoppats att vänligheten i ord skulle följas av tillmötesgående i handling. Resultatet blev därför, på några få undantag när, att politiker och press tävlade i fraser om det kalla krigets avveckling, om en ny epok av försoning och samarbete. Våra svenska tidningar — man kan gott säga med kommunistorganen i spetsen — hör till dem som i hög grad visat denna välsinnade slapphet, men i huvudsak har de lott avspeglat den s. k. världsoptionen.

Redan denna demokratiernas hållning var en stor vinst för kommunismen och Ryssland. I den allmänna glädjen, inför körsången om avspänning, har Västerns fordringar skjutits åt sidan eller nära nog glömts bort. Skall vi verkligen, så tycks man ha tänkt, förstöra detta trevliga genom att bråka om de underkuvade folken, om järnridån, om kommunistpartierna i Västerlandet som organ för den ryska propagandan och revolutionsförberedelsen, om det tyska folkets enande? Varför inte vara glada i all enkelhet och beträffande dessa frågor trösta sig med att det kommer nya konferenser, en oöverskådlig rad av konferenser, och att kanske på någon av dem något verkligen blir gjort? Sådan har stämningen varit, en stämning av nästan medveten lättrogenhet, i vilken man velat segla på illusionerna som på gyllene moln.

Tecken tyder dess bättre på att många aktörer endast låtsat sig vara lurade. Förblin-

delens gränser anges av ingen större grupp i något land föreslagit att väststaterna skulle börja nedrusta, vilket borde ha varit självklart vid en fast tro på äkta avspänning. I Sverige har ett sådant förslag framförts blott av Grönköpings Veckoblad, med en till synes ytterst stark motivering: är alla så snälla som det sägs, bör vi väl inte vara rädda längre. Det kännetecknar hela situationen.

De senaste veckornas internationella debatt tyder på att illusionismen överallt börjar efterträdas av insikt om det uppenbara. Den kommunistiska hållningen efter de fyra storas möte har bidragit till denna förändring. De ryska politikererna och deras betjänter har kanske varit alltför framfusigt förtjusta över vad som vunnits, de verkar ibland bondfångare, som inbillar sig att ofrets berusning redan är total. Den stora vänskapsfesten hos Bulganin, där alla stora män skulle leka små barn, övertygade inte världen om att tyrannerna blivit tomtar. Den reklamerade minskningen av den ryska armén förfelade sin verkan av olika skäl: man vet inte om något i praktiken skett, inte heller känner man den ryska försvarsstyrkans totala omfattning, däremot vet man att den ryska armén fortfarande är ojämförligt större än västmakternas — man vet också att USA tidigare minskat sin armé i långt högre grad utan att göra något väsen av saken. Samtidigt med talet om nedrustning kommer rapporter om nya atombombexperiment från de sibiriska vidderna. Små episoder bidrar till att kulisserna vacklar: inför Sovjetkongressen hänade Bulganin Eisenhowers förslag om flygkontroll — Ryssland liksom USA var så stort att allting kunde gömmas, sade han menande — och belönades efter ett tecken från honnörstribunen av kongressens taktfasta applåder; dagen därpå fann han det nödvändigt att deklarerat sin respekt för den amerikanske presidentens förslag.

Viktigast är dock de klara vittnesbörden om att ryssarna inte är beredda till några som helst medgivanden. De har tidigare talat om möjligheten av fria val i Östtyskland som grundval för ett beslut om Tysklands framtida situation. Numera kräver de — det framgår av Genèveförhandlingarna

och Bulganins rapport — i första hand sloandet av Atlantpakten och över huvud Västtysklands isolering från västmakterna; deras system för kollektiv säkerhet innebär helt enkelt att USA skall förvinna från Europa, att västdemokratiernas samverkan skall avvecklas — mot att alla lovar varandra att hålla fred. Men inte ens om denna orimliga tanke skulle förverkligas är det fråga om att skapa ett enat demokratiskt Tyskland. "Det är fullt förståeligt om de arbetande (läs: den ryska kommunistledningen) i Den Tyska Demokratiska Republiken (Östtyskland) tillkännager att de inte kan utsätta de vinnningar som de gjort för något hot." Kort sagt, endast ett kommunistiskt Tyskland kan bli enat. Under debatten efter Bulganins tal underströks denna uppfattning av olika talare. Esten Kebin yttrade exempelvis: "Vi understöder helt Sovjetregeringens principiella politik i Tysklandsfrågan och önskar det tyska folket återupprättandet av en enad, demokratisk, fredsälskande stat." Är det nödvändigt att erinra om att en "de-

mokratisk, fredsälskande stat" enligt kommunistiskt språkbruk måste vara en kommunistisk stat? — På andra punkter, såsom den internationella kommunismen och de erövrade folkens frigörelse, är läget alldeles detsamma. Det är självklart, yttrade Bulganin i sin rapport, att dessa frågor inte kan bli föremål för förhandlingar. "Det är väl känt att den folkdemokratiska regimen i dessa länder (satelliterna och Baltikum) har upprättats av folken själva i enlighet med deras fria viljeyttringar."

Strax efter Genève talades i demokratierna om att ett första steg tagits; man hade inte kommit överens om något konkret, men det skulle ske vid följande konferenser. Nu börjar det stå klart att längre än till tal om att komma överens kommer man inte. Det ryska program som allt tydligare avtecknar sig är att i den falska avspännings tecken isolera Västeuropa från USA och att undergräva kontinentens försvarsvilja och sammanhållning. Målet är detsamma, den offensiva taktiken är densamma, den enda skillnaden ligger i omkastning från hotelser till hjärtlighet.